

Landkommuners Vedkommende, vi kan ikke generalisere en saadan Lovgivning. Hvis vi skal fastholde den, maa vi bestemme, at den gælder for Landkommuner af den og den Størrelse, men ikke for store Bykommuner, thi der virker den demoraliserende. Baade i den nævnte Artikel og i Bogen findes der Forslag i forskellige Retninger til Afhjælpning af Nøden. Forfatterne siger ikke alene, at dette og hint duer ikke, men de viser ogsaa, i hvilken Retning Udviklingen maa gaa. Artiklen taler for, at der bør gives Arbejde og ikke Almisse, og i sin Bog udtaler Hr. Steincke, at vi maa gaa til en samlet Revision af hele vor Fattigforsørgelse, det samme, som for øvrigt det ærede Medlem fra Langeland (P. Munch) antydede. Dette giver jeg min Tilslutning. Efter Hr. Steinckes Mening vil det medføre en større og mere ordnet Administration, og jeg tror, at ogsaa det er nødvendigt. Man vil sige: Det kommer til at koste Penge. Ja, naar man agiterer imod den sociale Lovgivning ud fra det Synspunkt, at den lægger et Sugør ind i Statskassen, kan jeg ikke følge med, thi det er ikke derpaa, det kommer an. Statskassen eller Kommunekassen maa se at afholde de Udgifter, som kun det offentlige kan afholde, og hvis der er Tomhed i dem, maa der skaffes noget ind i dem. Skatter er ikke af det onde, det kommer blot an paa, hvorledes Skatterne lægges og gives ud. Det er derfor ikke godt at agitere mod den sociale Lovgivning ud fra økonomiske Synspunkter. Man kan agitere — lad mig sige det saadan — ud fra etiske Synspunkter. Virker vor sociale Lovgivning ikke energiførørende, energislappende? At Hjælpekasserne virker saadan i de store Byer, har jeg selv haft Lejlighed til at se, og det har jeg de to Vidnesbyrd for, som jeg tidligere har nævnt. Vi indfører, lad mig sige det, i de store Byer en ny privilegeret Kaste. Privilegier og Monopoler er noget af det mest energiødelæggende, man overhovedet kan tænke sig. Dette, at vi herhjemme har haft en Overklasse, der har politiske Privilegier, har gjort denne Overklasse politisk uduelig. I samme Øjeblik vi tager disse Privilegier fra dem, giver vi dem en Magtstilling, som de ikke ellers vilde have, vi giver dem Lejlighed til at kæmpe for Tilværelsen i politisk Henseende paa samme Maade som vi andre, og derved kan de blive lige saa dygtige som vi andre, hidtil har de ikke vist sig at være det. Og paa samme Maade, som det gaar med de politiske Privilegier, gaar det med de økono-

miske, med hele Monopolvæsenet, det virker energislappende. Netop derfor er det saa uhyre vanskeligt med disse Hjælpekasser i de store Byer, hvor man ikke kender hverandre personligt. At gribe til her paa rette Maade skal der et genialt Blik til. Der staar et Menneske paa Afgrundens Rand, han er lige ved at synke, men saa bliver han hjulpet af en varmhjertet Mand eller Kvinde, og netop i det Øjeblik Mennesket stod der ved Afgrundens Rand, var der Mulighed for, at der af ham kunde fødes en kraftig Personlighed — en saadan fødes netop kun ved, at det vedkommende Individ kommer til at staa paa Afgrundens Rand —, men ved denne Lejlighed kommer der en og trækker Manden ved Armen, han bliver trukket ned, bliver Almissesøger, bliver afsluppet, uduelig. Han bliver Medlem af det aandelige Proletariat i vort Samfund. Netop saaledes virker Monopolvæsenet, man kan ogsaa monopolisere nedefter, og det skal vi i alt Fald ikke være med til i vor sociale Lovgivning. Det, der gør Nationen stærk, er selvhjulpne Personligheder, de udgør Nationens Marv.

Vi kender den private Godgørelighed, vi ved, at den her i København er meget stor. Som det blev opgjort ved den internationale Velgørelhedskongres her i København i 1910, uddeles her i Hovedstaden aarlig 2,7 Mill. Kr., i Købstæderne 1,1 Mill. Kr., heri ikke iberegnet Værdien af gratis udført Arbejde. Det er en stor Sum, men denne Sum er fordelt paa tusinde Foreninger, det er ikke saa uhyre meget for hver. Hvem er det nu, der faar Gavn af disse Penge fra disse velgørende Foreninger? Det er dem, som snakker bedst for sig, dem, som kan sige: Giv mig en Gave i Guds Navn, og være rigtig ydmyg. Der var f. Eks. en ude hos os, som gik ud af Stolpegaarden. Han maatte jo ikke tigge, men han stod paa Vejen og fik en Masse Penge. Der blev saa sagt til ham: Du har jo tigget. Nej, svarede han, men naar nogen gik forbi, sagde jeg: Gud velsigne Dem, Herre! Og saa fik han en Masse Penge. Det er de Mennesker, der kan krumme Ryg, som faar noget, og som i Regelen demoraliseres af den private Godgørelighed, som er splittet paa disse mange Foreningers Hænder. En anden Side af Sagen er, at samtidig med, at man giver en Gave til disse Foreninger, mener man, at man har gjort noget og behøver ikke at gøre mere for det Samfund, man lever i; man kan saa sove roligt til Trods for al den Lidelse, der er i Nabogaarden.